

GELUK IS STEEDS OOK EEN KWESTIE VAN GELUK.

"Jae, nergens anders om syn sy alle ongheluckich, dan dat sy geluckich willen syn. Het gheluck is een schaduwe: vliet ervan, het loopt u nae, loopt het nae, het vliet van u. Zelfs so ghy, den aert des ghelucks verstaen hebbende, daarom vliet omdat het u volghen soude, het en zal misschien niet volgen. Want so het gheluck vliegen en is niet vlieden, maer nae jaegen".

Dit citaat is afkomstig van Arnold Geulinx, Leuvens filosoof-theoloog uit de zestiende eeuw, die zich bekeerd had tot het lutheranisme en die in de woelige Spaanse tijden de wijk had genomen naar het destijds tolerante Amsterdam. Zijn citaat viel mij onwillekeurig te binnen bij het lezen van het kersverse boek van Peter Van Rompuy '*Economie zoekt geluk*'.

Dit boek is, te midden van de ratrace van onze tijd en van de zwoele gedurige aanbidding van winst en nut en munt, een fris geluid. Het is inderdaad een verademing te mogen vaststellen dat een jonge parlementariër de neoliberale, materialistische eenzijdigheid van het economisch bestel tracht te doorbreken door haar te kaderen in - lees: te onderwerpen aan - een bredere zorg voor algemene levenskwaliteit. Men kan alleen maar hopen dat deze ruime visie, doorspekt met talrijke concrete voorstellen, zijn eigen fundamentele politieke project is, en dat dit project school zal maken in de politiek van ons land en ook daarbuiten. Het is aan jonge politici om de toekomst open te breken, en in dat opzicht stemt het boek hoopvol.

En toch loopt er ook een dubbelzinnigheid doorheen het boek. Weliswaar lezen wij er heerlijke citaten die erkennen dat het geluksstreven niet zomaar eigenmachtig ingevuld kan worden (blz. 17-19). Maar dit fundamentele inzicht wordt een bladzijde verder weer doorkruist door een lofrede op de wetenschappelijke studies die pretenderen het geluk in kaart te kunnen brengen, binnen de greep van de actief-calculerende mens. En de auteur bakt het nogal bruin door elke kritiek op deze 'wetenschappelijke spitstechnologie' te verwijzen naar het land van de geitewollensokkenpraat.

Welke is, in verband met het geluk, het aandeel van de menselijke activiteit? Enig verband kan niet ontkend worden, maar dat is geen eenvoudige reeks van oorzaak en gevolg. Men zou het geluk kunnen vergelijken met een lot in de loterij: men moet erin investeren door het te kopen, maar het winnen is helemaal niet gegarandeerd. Geluk heeft ook steeds te maken met een 'lukken' dat ons wordt aangedaan : 'het' lukt mij of 'het' lukt mij niet. *Geluk is steeds ook een kwestie van geluk.* Ook als het politieke project van Peter Van Rompuy helemaal gerealiseerd zou zijn, dan nog is het geluk geen verworvenheid. Moest dat het geval zijn, dan zou de geschiedenis op slot gaan.

Mensen moeten altijd verder gaan, steeds weer nieuwe horizonten opzoeken. Het uiteindelijke geluk ligt aan de horizon zelf, en die horizon wijkt steeds terug als je er naar toe gaat. Het geluk is per definitie iets dat steeds komende is, iets dat in de toekomst ligt. Als men ooit zou denken dat men

het te midden van reële gelukservaringen, definitief en eigenmachtig heeft gerealiseerd, heeft men alleen maar Ersatz in handen.

Waartoe leidt de geluksvraag ten diepste? De eindterm van het menselijke verlangen is gewoon niet te omschrijven. Maar dat fundamentele gegeven geldt voor ieder mens, afgezien de vraag of hij religieus, atheïst, agnost of wat dan ook is. De eindterm van het verlangen is on(be)grijpbaar, onrealiseerbaar. Puur antropologisch is die eindterm onontkoombaar een blijvende levensgrote onvatbare "X". Alle wetenschappelijke spitstechnologie over het geluk ten spijt. Augustinus kon daar een religieuze invulling aan geven: onrustig is ons hart, tot het rust vindt in Hem. Maar die rust, dat is (a.u.b.) *nu nog niet*. Dat is ergens in de toekomst. Hij komt op ons af vanuit de toekomst. Hij is, zoals hij daar zal zijn (Exodus 3,14).

Frans Van Looveren, ook verschenen in Tertio.

Peter VAN ROMPUY: *Economie zkt. geluk Hoe worden we welvarender en gelukkiger?* Uitg. Lannoo, Tielt, 2016.